

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 58840-06-13 ארגז נ' בצלאל

לפני כבוד השופט מוטי פירר

תובע

אריה ארגז
ע"י ב"כ עוה"ד רון לוינטל ורפאל ארגז

נגד

נתבע

יורם בצלאל
ע"י ב"כ עו"ד ניר אדרי

פסק דין

1. התובע ("אריק") והנתבע ("יורם") עובדים שניהם שנים רבות בעיריית בת ים ("העירייה") כמצילים בתחנות ההצלה השונות המצויות לאורך חופי העיר. חודשי העבודה בפועל בתחנות ההצלה הם בעונת הרחצה הנפתחת בחודש מאי ומסתיימת בחודש אוקטובר, כאשר בחודשי החורף המצילים פטורים מהתייצבות לעבודה למעט מספר ימי השתלמות מקצועית. מהעדויות שנשמעו לפניי עולה כי נוהג ידוע ומקובל שנים רבות הוא, שבחודשי החורף נוהגים חלק ניכר מהמצילים לעבוד בעבודות אחרות נוספות, זאת על אף ששכרם החודשי משולם על ידי העירייה אף בחודשים אלו.

2. בין השנים 2006 ו-2009 למד אריק לתואר במשפטים במסגרת מסלול לימודי ערב במכללת שערי משפט. לאחר שסיים את לימודיו החל אריק את תקופת התמחותו במשרדו של אחיו – עו"ד רפאל ארגז. היות שבחודשי הקיץ עבד אריק כמציל, פוצלה תקופת התמחותו לשתיים, כך שהמחצית הראשונה החלה בחודש אוקטובר 2009 ונפסקה בחודש אפריל 2010, ואילו המחצית השנייה החלה בחודש אוקטובר 2010 והסתיימה באפריל 2011. אין חולק כי אריק לא קיבל היתר רשמי מהעירייה לעבוד בעבודה נוספת בחודשי החורף. עוד עולה מהחומר שהונח לפניי, כי גורמי העירייה היו מודעים אמנם ללימודיו של אריק במקביל לעבודתו כמציל, אך לא היו מודעים לתקופת התמחותו (ראו סעיף 5 למכתבו של ב"כ העירייה מיום 8.8.10, נספח ב' לתצהירו של אריק).

3. ברקע הסכסוך בין הצדדים, מכרז שערכה העירייה בשנת 2009 לאיוש משרת מנהל תחנת הצלה בחוף ימה של בת ים. למכרז נגשו שבעה מתמודדים, בתוכם אריק ויורם. בסופו של יום זכו במכרז יורם וכן אדם נוסף בשם איציק גולוב ("איציק"), ואילו אריק לא זכה. אריק לא השלים עם תוצאות המכרז ועתר לביטול תוצאותיו. העתירה, לה צורפה גם בקשה לסעד זמני, נדונה בבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב (תע"א 7607-09 אריה ארגז נ' עיריית בת ים ואח'), ובסופה – כחודש ימים לפני הגשת תביעה זו – נדחתה.

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 58840-06-13 ארגז נ' בצלאל

4. ביום 25.6.10, בעיצומו של ההליך המשפטי שהתנהל בפני בית הדין לעבודה, שלחו יורם וחברו איציק מכתבים הן למנכ"ל העירייה והן לממונה על המתמחים בלשכת עורכי הדין – מכתבים אשר עומדים במוקד תובענה זו. העתקי המכתבים נשלחו למבקר המדינה, ליו"ר לשכת עורכי הדין ולחברי המועצה הארצית של לשכת עורכי הדין. במכתבם למנכ"ל העירייה התריעו השניים כדלקמן:

...ככל שהוברר לנו, חלק נכבד מלימודי המשפטים של אריה ארגז היו לכאורה בתקופות עונות הרחצה, הנמשכת לאורך כ-6 חודשים בשנה במשך כל תקופת הלימודים, כ-3 עד 4 עונות רחצה.

ככל הידוע לנו אריה ארגז לא קיבל אישור לכאורה ללימודיו, בזמן עבודתו כמציל בתחנת הצלה מגורם כל שהוא בעיריית בת ים.

יתר על כן ברצוננו להבהיר, כי על פי הידוע לנו, הן בכללי המשמעת בעיריית בת ים והן על פי תקנות משרד הפנים, בנושא תקן מצילים בתחנת הצלה, חל איסור חמור על היעדרות מציל ללא אישור ומחליף מתחנת הצלה, בשל האחריות הכבדה על חיי אדם ואיסור של הפעלה של תחנת הצלה בתקן חסר המהוות רשלנות פושעת והפקרת חיי אדם לכאורה.

היעדרותו לכאורה ולימודיו, זכו להעלמת עין לכאורה הן ממנהל התחנה בה הוא עבד בחוף מדינה, והן מגורמי הניהול במחלקה שידעו לכאורה ומעלו בתפקידם, והעדיפו לאשר ולהעלים לכאורה את היעדרותו מהעבודה מגורמי הניהול הבכירים בעירייה.

כיום ככל הידוע לנו משמש אריה ארגז כמתמחה לכאורה במשרד עורכי דין, ללא אישור כנדרש מעיריית בת ים לכאורה.

אך חמור מכך, על פי פקודת העיריות היה חייב לכאורה אריה ארגז לקבל אישור לעבודה והשתכרות נוספת מעיריית בת ים, שכן משמעות התמחותו הינה העסקה לכל דבר ועניין הדורשת אישור כאמור, בהליך מתאים במועצת עיריית בת ים. אישור כאמור ככל הידוע לנו אינו בנמצא ולא ניתן לכאורה.

יתכן גם כי תקופת התמחותו חופפת וחפפה לכאורה את זמן העסקתו כמציל בעונת הרחצה ושאינה מאפשרת העסקה במקביל ב-2 מקומות עבודה ומנוגדת הן להוראות עיריית בת ים בעניין זה והן להוראות לשכת עורכי הדין.

ככל הידוע לנו בעונת הרחצה 2008 עשה לכאורה אריה ארגז תאונת עבודה באמצע עונת הרחצה, למשך פרק הזמן המקסימלי האפשרי, כנראה לצורך לימודיו ו/או דברים אחרים לכאורה, בו בזמן שהוא נצפה בריא ושלם לכאורה נוהג על האופנוע שלו, כאילו אינו סובל מכל גורם המונע ממנו לעבוד.

אנו תקווה כי עיריית בת ים תשכיל לפעול בדרך הראויה כיאה למקרה חמור מעין זה הגובל בגרימה לכאורה:

- להפקרת חיי אדם וקבלת שכר שלא כדין לכאורה.

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 58840-06-13 ארגז נ' בצלאל

- להטעיה ורמייה לכאורה של עיריית בת ים הן בהיעדרות מעבודה, הן בהפקרת חיי אדם, הן בביצוע התמחות ללא אישור עיריית בת ים ללימודים, להתמחות ולהשתכרות הנוספת לכאורה.
- אולי ביום תאונה לכאורה, לשם לימודי המשפטים או אחר.
- הטעייה לכאורה של לשכת עורכי הדין, בעצם העובדה שלמסמכי האישור להתמחות לא צורף אישור עיריית בת ים להעסקה והשתכרות נוספת כמתחייב מפקודת העיריות.

המכתב האמור מוען כאמור למנכ"ל העירייה, כאשר במכתב ששוגר במקביל ללשכת עורכי הדין, הנושא את אותו התאריך והכולל את אותו התוכן, נוספו גם הפסקאות הבאות:

...לחילופין, אם אריה ארגז היה "נוכח בעבודה" בעונת הרחצה, הווה אומר כי לא נכח לכאורה בשיעורים המחויבים ללימודי התואר במשפטים כמתחייב מהוראת המועצה להשכלה גבוהה ומכללי לשכת עורכי הדין.

כיום, ככל הידוע לנו משמש אריה ארגז כמתמחה לכאורה במשרד עורכי דין, יתכן ככל הנראה של אחיו, המצביעה לאור העובדות שהובררו, גם על דפוס איכות, נוכחות רמת ההתמחות אם ישנה כזאת לכאורה. ...

חזקה עלינו מדיניות לשכת עורכי הדין כיום, שאין לתת לגורמים שאינם אמיתיים לכאורה ואינם ראויים, לעבור את סף ההצטרפות ללשכת עורכי הדין, ולהפוך אחד מחבריה ולהיות גם אחד מנציגי החוק במדינת ישראל האמון על שמירת חוקיה, ומתן אפשרות לרכוש במשך הזמן את הוותק הדרוש להפוך אף להיות שופט במדינת ישראל. ...

- ...גרימה לכאורה להטעיית מוסדות הלימוד בפקולטה למשפטים על נוכחות לכאורה בלימודים בזמן שלא נכח בשיעורי המשפטים. או לחילופין, ידיעה והעלמת עין מחובת נוכחותו לכאורה של מוסד לימודי המשפטים שם למד, הנתון לפיקוח של המועצה להשכלה גבוהה ולשכת עורכי הדין. ....

אין ספק כי לאור מה שהוברר במכתבנו, כי המתמחה אריק ארגז אינו ראוי להיות מתמחה, והן להפוך בסופו של הליך לעורך דין מן השורה במדינת ישראל.

5. בעקבות מכתבו של יורם למנכ"ל העירייה, פנה ב"כ העירייה ביום 8.8.10 אף הוא במכתב ללשכת עורכי הדין בו עדכן, כי לעירייה ידוע אמנם כי אריק למד לימודי משפטים במסלול לימודי ערב, אך לא ידוע כי האחרון החל את עבודתו כמתמחה במקביל לעבודתו בעירייה כמציל, וממילא העירייה לא נתנה הסכמתה לכך. עוד ביקש ב"כ העירייה במכתבו הנ"ל לקבל את פירוט תאריכי ושעות ההתמחות המדווחים על ידי מאמנו של אריק, זאת על מנת לבחון האם קיימת חפיפה בין עבודתו של אריק כמציל לבין עבודתו כמתמחה. במכתב תשובה שהתקבל מאת סמנכ"ל הלשכה גבי רחל אופיר ביום 18.8.10, הובהר כי אריק אכן לא קיבל ואף לא ביקש היתר לעבודה נוספת. ואולם הובהר, כי אריק הפסיק את המחצית הראשונה של

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 58840-06-13 ארגז נ' בצלאל

התמחותו לאחר 6 חודשים – בחודש אפריל 2010 – זאת לנוכח עבודתו כמציל בחוף הים ומורכבות יחסיו עם העירייה, וכי הוא עתיד לחדש את תקופת התמחותו בתום עונת הרחצה.

6. ביום 13.1.11 שיגר אריק ליורם ולאיציק, באמצעות ב"כ, מכתב התראה בטרם נקיטת הליכים משפטיים, זאת בעקבות מכתב התלונה ששלחו השניים המהווה לשיטתו לשון הרע. במכתב זה קובל אריק בין היתר על כך, שהטענה לפיה החל בהתמחות במקביל לעונת הרחצה – שקרית.

על אף זאת, מכתב נוסף נשלח על ידי יורם ללשכת עורכי הדין ביום 17.4.11, ערב מועד בחינת ההסמכה שבתום תקופת ההתמחות. במכתב זה שב יורם על הטענות לפיהן הפר אריק הן את פקודת העיריות והן את הוראות הלשכה בכך שעבד בעבודה נוספת במקביל לתקופת ההתמחות, ללא אישור כדן, דבר המהווה "נורמות פסולות לכאורה של המתמחה ארגז אדיה...". בסיום המכתב דורש יורם "נא התייחסותך בהקדם, ערב קיום בחינת המתמחים בקרוב שיתכן שהוא אמור לגשת אליה, על אף המתואר במכתבי".

מכתביו של יורם לעיריית בת ים וללשכת עורכי הדין ייקראו להלן – "**הפרסומים**". פרסומים אלו מהווים לשיטת אריק לשון הרע.

7. **אקדים ואומר כבר עתה:** יש להבחין לטעמי הבחנה של ממש, בין טענותיו של יורם בדבר חריגה מהוראות הדין והנהלה בכל הקשור לצורך בהיתר לעבודה נוספת במקביל לעבודת ההתמחות, ואף בעניין ביום תאונת העבודה, לבין טענותיו בדבר היעדרות מתחנת הצלה ללא אישור וללא מחליף, תוך "הפעלה של תחנת הצלה בתקן חסר המהווה רשלנות פושעת והפקרת חיי אדם לכאורה". בעוד קבוצת הטענות הראשונה מהווה תלונה מנהלית פורמלית המחייבת בדיקה שגרית בדבר קיום הוראות הדין והנהלה, הרי שקבוצת הטענות השנייה מעלה חשדות כבדים וחמורים המטילים פגם מוסרי ואף פלילי באריק, ואף נחזות להיות מבוססות על מידע עובדתי בדבר הפקרה בפועל של תחנת הצלה. על אף האמור, לא נעלמה מעיני העובדה כי המילים "לכאורה", "ככל הידוע לנו" וכיו"ב, משובצות שוב ושוב במכתבי התלונה, באופן המקשה במעט מחומרת התלונה ומהחלטיותה (ר' א. שנהר, **דיני לשון הרע**, 2001, עמ' 114).

8. בעקבות מכתבי התלונה החלו הליכי בירור בעניינו של אריק הן בוועדת המשמעת בעירייה והן בלשכת עורכי הדין. במסגרת החקירה המשמעטית שנערכה בעירייה, הובהר על ידי אריק כי שתי תקופות ההתמחות נערכו בחודשים שאינם חופפים את עונת הרחצה ולפיכך לא היה בעבודתו כמתמחה בחודשי החורף כדי לפגוע בעבודתו כמציל. במסגרת הבירור הטעים אריק, כי כל המצילים האחרים עובדים אף הם בחודשי החורף וכי מעולם לא נדרש ממי מהם לקבל את אישור העירייה לכך. בסופו של דבר, ביום 20.1.11 נתקבלה החלטת המשנה למנכ"ל העירייה, בפניו נערך הבירור:

בהמשך לחקירה המשמעטית שנערכה לך במשרדי, הוחלט לפני משורת הדין, שלא לנקוט נגדך בהליך משמעטי. עם זאת יצוין כי כל עוד אין בידיך

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 58840-06-13 ארגז נ' בצלאל

את אישור העירייה בכתב המתיר לך לעבוד בעבודה נוספת, הרי שביצוע העבודה הנוספת, גם אם היא בתקופת החורף, הינו בניגוד להוראות הדין. בקשתך לביצוע העבודה הנוספת נבחנת בימים אלו ותשובת העירייה תועבר אליך בימים הקרובים.

9. בחודש מאי 2011 זומן אריק לשימוע בפני ועדת המשנה לענייני התמחות בלשכת עורכי הדין. היה זה בפרק הזמן שבין בחינת ההסמכה בכתב אותה עבר אריק לבין מועד הבחינה בעל פה, בסמוך למועד טקס ההסמכה. תוצאות הבריור נועדו לקבוע האם זכאי אריק לגשת לבחינה בעל פה ולאחריה לקבל את הסמכתו כעורך דין. בסופו של יום קיבלה הוועדה את עמדתו של אריק לפיה לא הייתה חפיפה בין תקופת ההתמחות לבין עבודתו בפועל כמציל בחוף הים והוחלט לאשר את התמחותו. בעקבות זאת ניגש הוא לבחינה בעל פה והוסמך כעורך דין מן המניין.

10. את מכתבי התלונה כנגד אריק – "הפרסומים" כמובנם לעיל – שלח יורם כאמור למנכ"ל העירייה, למשרד מבקר המדינה, לוועדת ההתמחות בלשכת עורכי הדין, ליו"ר לשכת עורכי הדין ולכלל חברי המועצה הארצית של לשכת עורכי הדין. בעדותו בבית הדין לעבודה סיפר יורם, כי החליט לשלוח את המכתבים "לכול העולם ואשתו... לכל גורם אפשרי, לא השארתי גורם אחד שלא פניתי אליו... אני רוצה להוכיח קבל עם ועדה שהוא רשולן פושע" (עמ' 49 לפרו' הדיון בבית הדין לעבודה, נספח כ"ב לתצהיר אריק). בחקירתו בפניי (עמ' 40 לפרו' הדיון מיום 23.7.20) עידן יורם מעט את הדברים והסביר, כי שלח את המכתבים לכלל הגורמים הנ"ל כדי לוודא שהעניין יטופל היות שמדובר בסיכון חיי אדם.

11. בעדותו אישר יורם, כי מסקנתו לפיה אריק עובד כמציל וכמתמחה בניגוד לדין בעת ובעונה אחת, מבוססת הייתה על ידיעתו כי תקופת התמחות היא שנה שלמה (עמ' 37-36). לפיכך, היות שידע שהחל את התמחותו בחודשי החורף, הניח כי תקופת ההתמחות תימשך גם בחודשי הקיץ. יורם לא ידע אפוא, כי אריק פיצל את תקופת התמחותו לשתי תקופות נפרדות אשר התקיימו שתיהן בחודשי החורף בלבד. מסקנותיו לגבי הפקרת החוף בתקופת לימודי המשפטים בשנים שלפני כן, התבססו על הצלבת מועדי הלימודים והמבחנים במכללה אל מול עונת הרחצה. הצלבת הנתונים כאמור, הביאה אותו למסקנה כי קיימת חפיפה בין המועדים. חשדותיו של יורם כי אריק ביים תאונת עבודה מבוססים היו על כך שראה אותו לדבריו רוכב על אופנוע בתקופה בה היה בחופשת מחלה בעקבות תאונת עבודה, כאשר באורח פלא לדבריו מדובר היה בדיוק בתקופת המבחנים בקיץ 2008.

מעדותו של יורם מתקבל אפוא הרושם כי מסקנתו לפיה נטש אריק את משמרתו ובכך סיכן את חיי הרוחצים עלתה בעקבות השוואה בין מועדי ההרצאות והבחינות במכללה לבין עונת הרחצה. יורם התקשה להצביע על מועד ספציפי בו מספר המצילים ירד מתחת לתקן המינימלי בתחנת ההצלה בה עבד אריק. אדרבה, יורם אישר בעדותו כי מנהלי התחנות תחתם עבד אריק

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 58840-06-13 ארגז נ' בצלאל

- חיים קדושים ובנימין דבש – הקפידו על כך שבכל מקרה לא יפחת מספר המצילים בתחנת ההצלה מהמינימום הנדרש – שלושה מצילים בכל זמן נתון. (עמ' 36 שו' 6-3).
12. אריק מצדו טען כי מעולם לא הפקיר את משמרתו בחוף ולא נטש את תחנת ההצלה. לדבריו, כאשר יצא לצורך מבחנים, נעשה הדבר באישור כל הגורמים הרלבנטיים במערך ההצלה, תוך שמציל אחר מחליף אותו בתפקידו, כמקובל בקרב המצילים. אשר לתאונת העבודה, אישר אריק כי אכן שהה הוא בחופשות מחלה בעקבות מספר תאונות עבודה, אשר אירעו במקביל לתקופות מבחני הקיץ במכללה, אולם לדבריו, תקופות המחלה אושרו לבסוף על ידי העירייה ואף על ידי המוסד לביטוח לאומי אשר חקר את העניין. עוד הוסיף אריק, כי אין כל מניעה שבתקופות אלו, ירכב על אופנועו ואף ישתתף במבחנים, על אף שהוא מצוי בחופשת מחלה עקב תאונת עבודה, שכן אין מדובר בנכות זמנית קשה או במגבלה גופנית חמורה עד כדי כך המונעת ממנו כל תזוזה.
13. בעקבות המכתבים שכתב יורם לעירייה וללשכת עורכי הדין, הוגשה תביעה זו. לטענת אריק מדובר בלשון הרע שכן תוכן המכתבים נועד לפגוע בו ואף במשלח ידו. סכום התביעה הועמד על ידו על סך של 200,000 ₪. את תביעתו הגיש אריק כנגד יורם בלבד, זאת לאחר שאיציק גולוב, שותפו של יורם למכתבים, התנצל בפניו והשניים יישרו את ההדורים ביניהם מחוץ לכותלי בית המשפט. איציק אף העיד לטובתו של אריק בהליך זה.
14. מנגד טוען יורם להגנת האמת הקבועה בסעיף 14 לחוק איסור לשון הרע, וכן להגנת תום הלב הקבועה בסעיף 15(8) לחוק, שכן המכתבים שכתב לעיריית בת ים וללשכת עורכי הדין מהווים תלונה לרשות המוסכמת הממונה על אריק. לדבריו, בעקבות התלונה, בחרו הגופים הנ"ל לערוך בירור ולבחון את התלונה לגופה, ואף עיריית בת ים מצאה לנכון שלא לנקוט בהליך משמעותי כנגד אריק אך "לפנים משורת הדין" (נספח י' לתצהיר אריק). בכך יש כדי ללמד, כי אין מדובר בתלונת סרק אלא בפנייה עניינית לממונה, לפיכך חלה בנסיבות העניין ההגנה הנ"ל.
15. בדיון שהתקיים לפני ביום 23.7.20 העידו מטעם הצדדים, נוסף על הצדדים עצמם, מספר מצילים נוספים עובדי עיריית בת ים בעבר ובהווה. מטעם אריק, העידו ה"ה חיים קדושים, בנימין דבש ואיציק גולוב, ומטעם יורם העיד מר יוסף מזרחי.

ממצאי עובדה

16. מתוך כלל העדויות שנשמעו בפניי, מצטיירת התמונה העובדתית הבאה:
- א. שעות העבודה של המצילים בעונת הרחצה הן בין השעה 8:00 בבוקר לשעה 18:00 לפנות ערב. בחודשים יולי ואוגוסט מתארכת המשמרת עד לשעה 19:00.
- ב. בעונת הרחצה 2008 עבד אריק כמציל בתחנת ההצלה חוף הסלע ב' תחת ניהולו של מנהל התחנה בנימין דבש (נספח 1 לתצהיר ההזמה מטעם אריק), בעונות רחצה אחרות עבד

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 58840-06-13 ארגז נ' בצלאל

אריק כמציל גם בחוף המרינה תחת מנהל התחנה חיים קדושים, אם כי לא הובהר במדויק באילו שנים מדובר. יורם עבד כאחראי תחת החוף הנפרד הצמוד לחוף המרינה, יחד אתו עבד מר יוסף מזרחי.

ג. התקן הנוהג והמחייב בקרב המצילים קובע, כי בכל נקודת זמן נוכחים בחוף שלושה מצילים, ואולם בתחנות הצלה שונות ובתקופות שונות מתגברת התחנה במספר רב יותר של מצילים. (עדות קדושים עמ' 13, עדות דבש עמ' 18) במקרים כאלו מתאפשר מרחב תמרון רחב יותר בין המצילים לבין עצמם, בכל הקשור לנוכחותם הפיסית בתחנת ההצלה לאורך שעות היום. במהלכה של המשמרת מקבל כל מציל שעת מנוחה, בה רשאי הוא לשהות בחדר הפנימי המצוי בסוכת ההצלה. כמו כן מקובל כי מצילים יוצאים במהלך היום לריצות, צלילות ופעילויות ספורט שונות בסביבות החוף ובלבד שמספר המצילים לא פוחת מהתקן המינימלי.

ד. מנהל התחנה באישור אחראי הקטע (האחראי על קטע חוף המכיל 4 תחנות הצלה), מאפשר למצילים כדבר שבשגרה לעזוב את משמרתם במשך יום העבודה לצרכי סידורים אישיים שונים, לפרקי זמן של חצי שעה עד שעה וחצי וכדו'. כאשר מספר המצילים המוצבים בתחנה עולה על שלושה, אישור יציאה לסידורים כאמור אינו מחייב איתור מציל מחליף לפרק הזמן הנ"ל, שכן בכל אותה העת נותרים שלושה מצילים במשמרת. אולם כאשר מוצבים בתחנה שלושה מצילים בלבד, אזי יציאה לסידורים הכוללת את עזיבת החוף, מחייבת איתור מציל חלופי. על כן, כדבר שבשגרה משמש אחראי הקטע כמציל חלופי, אשר מתייצב בתחנת ההצלה עד לשובו של המציל מסידוריו האישיים.

ה. עד לשנת 2010 מקובל היה כי המצילים מחתימים כרטיס נוכחות בבוקר ובערב בלבד, דהיינו בתחילתו ובסופו של כל יום עבודה. כך, גם כאשר יוצא מציל לסידורים אישיים במהלך היום למשך שעה או אף יותר, באישור מנהל התחנה ואחראי הקטע, הדבר לא בא לידי ביטוי בכרטיס הנוכחות. בהתאם לכך ניתן לראות בתעודת עובד ציבור שהוגשה על ידי העירייה המרכזת את שעות הנוכחות של כלל המצילים לאורך השנים 2006-2009, כי רוב רובם של המצילים מדווחים במשך כל תקופת עבודתם כמי שעבדו 10 שעות כל יום, ובחודשים יולי ואוגוסט – 11 שעות ביום, שכן יציאות לפרקי זמן במשך יום העבודה לא נרשמו. יתירה מזו, בעדותו סיפר אריק כי מקובל היה כי נציג אחד מכל תחנה מחתים בכל בוקר את כרטיסי הנוכחות של כל חבריו, תוך ידיעה שהללו אמורים להתייצב לעבודה (עמ' 24). ואולם לקראת עונת הרחצה 2011 שונתה השיטה והחל מאותו מועד נדרש כל מציל להחתים את כרטיס הנוכחות שלו בעצמו (נספח 1 לתצהיר גולוב). עוד נקבע במסגרת שינוי הנוהל, כי יציאה של מציל משטח החוף לפרק זמן העולה על שעה, תחייב החתמת כרטיס הנוכחות (עדות דבש עמ' 19, עדות יורם עמ' 41).

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 58840-06-13 ארגז נ' בצלאל

1. אשר להיעדרויותיו של אריק מעבודתו בתקופת לימודיו: כזכור, אריק למד משפטים במסלול לימודי ערב במכללת שערי משפט בין השנים 2006 ו-2009. בתעודת עובד הציבור שהוגשה מטעם העירייה לא ניתן ביטוי ליציאותיו של אריק ללימודים או למבחנים. מנגד, לא הוגש דו"ח נוכחות המשקף את שיעור השתתפותו של אריק בפועל בהרצאות במכללה, ממנו ניתן ללמוד באילו הרצאות נכח בפועל ומאילו נעדר. ב"כ העירייה אישר במכתבו ללשכת עורכי הדין (נספח ב' לתצהיר אריק), כי לעירייה היה ידוע שאריק לומד לימודי ערב במכללה. אריק עצמו הודה בעדותו כי מדי פעם נעדר מעבודתו לצרכי לימודים ומבחנים אולם הכול נעשה לדבריו באישור מנהל התחנה, מנהל הקטע ומנהל החוף (עמ' 25). לוח המבחנים במכללה שהוגש על ידי יורם (נספח ג' לתצהירו) אותו אישר בעדותו אריק (עמ' 22), מלמד כי אכן חלק מהבחינות התקיימו בחודשי הקיץ ובשעות העבודה. עם זאת, העיד אריק כי כל יציאותיו היו באישור, בידיעה ובהסכמה. בדבריו אלו תמכו בעדותם גם מנהלי התחנות תחתם עבד אריק – קדושים ודבש.

העולה מן האמור הוא, כי אף אם לא ניתן להצביע על ימים ושעות היעדרות ספציפיים, קרוב לוודאי שאריק אכן נעדר מדי פעם לצרכי לימודים או מבחנים והדבר לא בא לידי ביטוי בכרטיס הנוכחות שלו, שכן כאמור לעיל באותה תקופה לא שיקפו כרטיסי העבודה של המצילים את שעות העבודה בפועל, אלא הוחתמו כדבר שבשגרה בתחילת כל יום ובסופו. לנוכח עדויותיהם של קדושים ודבש, ובהעדר כל ראיה ממשית מנגד, מצאתי לקבל כי היעדרויותיו של אריק מעבודתו לצרכי לימודיו נעשו באישור מנהלי התחנה תחתם עבד – קדושים ודבש.

2. ואולם החשוב מכול – לא הוצגה כל ראיה לפיה באחת מהיעדרויותיו של אריק, פחת מספר המצילים בחוף מהתקן המינימלי – שלושה מצילים. דבש, קדושים ואף יורם עצמו העידו כי מנהלי התחנות כולם הקפידו תמיד על כך (ראה עדותו של יורם עמ' 36 שו' 6-3). משמעות הדברים היא כי בהינתן כי התקן מחייב נוכחותם של שלושה מצילים בכל עת בתחנת ההצלה, ובשים לב לכך שלא הוכח כי בזמן מן הזמנים יצא אריק ללימודיו או נטש את משמרתו באופן שבחוף נותרו פחות משלושה מצילים – הטענה בדבר הפקרת חיי הרוחצים איננה עומדת.

יורם ואף יוסף מזרחי מטעמו, העידו אמנם כי היו מקרים בהם צוות מצילים מהחוף הנפרד נקרא לסייע במקרי טביעות בחוף המרינה הסמוך וכי אריק לא נכח במקום באותה העת. לדברי מזרחי מדובר בעונת הרחצה 2008. אולם בהעדר פירוט מדויק באשר למועד אותו האירוע, לשיבוץ המצילים באותו היום ולשעות הנוכחות, לא ניתן לקבוע דבר באשר לחלקו של אריק בעניין – האם אכן נטש את משמרתו, האם נעדר מעבודתו באותן שעות באישור הממונים עליו, ולחלופין האם שהה בחופשה. עיון בתעודת עובד הציבור מלמד כי אכן בעונת הרחצה 2008 שהה אריק בחופשת מחלה עקב תאונת עבודה בין התאריכים 8.6.08

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 58840-06-13 ארגז נ' בצלאל

עד 12.7.08, וכן בין התאריכים 18.7.08 ל-10.8.08. לא מן הנמנע אפוא, כי האירועים עליהם סיפרו מזרחי ויורם, אירעו בפרקי זמן אלו. עוד לא הוכח כי באף אחד מהמקרים הנ"ל, פחת מספר המצילים באותו היום מהמינימום המתחייב.

בסיום עדותו נשאל מזרחי האם לדעתו אריק הפקיר חיי אדם בעת עבודתו כמציל, והשיב "לא יודע. לא זכור לי" (עמ' 32). גם יורם בעדותו הודה כי מסקנתו לפיה אריק הפקיר בפועל חיי אדם, נסמכת בעיקרה על השוואת לוח המבחנים ומועדי הלימודים למועדי עונות הרחצה (עמ' 36, וכן עמ' 42 שו' 32).

ה. אשר לתקופת ההתמחות, הובהר לעיל כי לא נמצאה חפיפה בין תקופת ההתמחות לבין עונת הרחצה, שכן התמחותו של אריק פוצלה לשתי תקופות שהתקיימו שתיהן בחודשי חורף. אכן, גם בתקופת החורף מוגדר אריק כעובד עירייה ואף מקבל שכר בגין חודשים אלו, אולם בפועל לא ארעה חפיפה בין שעות העבודה בחוף לבין שעות ההתמחות. מהעדויות עולה כי על אף שנדרש אישור פורמלי לכך מאת העירייה, הדבר לא נאכף כדבר שבשגרה ומצילים רבים עובדים שנים רבות בחודשי החורף בעבודות נוספות ללא אישור רשמי. כזכור, במסגרת הבירור המשמעתי שנערך לאריק בעירייה, הוחלט שלא לנקוט נגדו בהליכים משמעתיים, אם כי הדבר הוגדר כ-לפנים משורת הדין.

ט. יורם הזכיר במכתביו תאונת עבודה עליה דיווח אריק בעונת הרחצה 2008 החשודה בעיניו כמבוימת. אכן, עיון בתעודת עובד הציבור הנ"ל מעלה כי אריק שהה שבועות ארוכים בחופשת מחלה בקיץ 2008 עקב תאונה עבודה. אריק הוסיף בעדותו כי גם בקיץ 2009 שהה הוא בחופשת מחלה בגין תאונה עבודה במקביל לתקופת המבחנים (עמ' 25). עם זאת, לתצהירו צרף אריק אישור רפואי לתקופה בת 8 ימים בלבד בקיץ 2008 ובעדותו אף אישר כי נערכה חקירה בעניין מטעם הביטוח הלאומי. מסקנת הדברים היא, כי אין בראיות שהוצגו לפניי כדי להוכיח כי מדובר בתאונה מבוימת, עם זאת ניתן להבין את היסוד לחשדותיו של יורם לנוכח החפיפה בין מועד התאונה לבין תקופת המבחנים.

המסגרת הנורמטיבית

17. סעיף 1 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965 קובע כי לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם; לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו; לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו ועוד.

מקובל כי את בחינת השאלה אם פרסום פלוני מהווה לשון הרע, יש לערוך בארבעה שלבים: "בשלב הראשון יש לבחון אם מה שפורסם עולה כדי "פרסום" במובנו של מונח זה בחוק לשון הרע; בשלב השני יש לבחון אם מה שפורסם מהווה "לשון הרע" כאמור בחוק זה,

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 58840-06-13 ארגז נ' בצלאל

וזאת לפי משמעות הפרסומים בהקשר אובייקטיבי... ככל שנמצא כי "פורסם" דבר מה המהווה "לשון הרע", יש להוסיף ולבחון בשלב השלישי את תחולתן של ההגנות השונות הנזכרות בחוק, שיש בכוחן לשלול את אחריותו של המפרסם בלשון הרע. אם לא קמות הגנות מסוג זה, בשלב הרביעי והאחרון ייקבע הסעד המתאים בנסיבות העניין" (ע"א 6903/12 **Canwest Global Communications Corp** נ' **אלי עזור** (22.07.2015)).

18. בענייננו, לא יכול להיות ספק כי ההאשמות והחשדות שהופנו מצדו של יורם ונשלחו לעיריית בת ים – מעסיקתו של אריק, וללשכת עורכי הדין – הגוף האחראי להסמכתו המקצועית, היה בהם כדי לפגוע במשרתו של האחרון, במשלח ידו ובמקצועו. איש לא יחלוק כי מי שמפקיר ומסכן חיי אדם אינו ראוי לשמש מציל בחוף הומה רוחצים. כך גם אדם הפועל בניגוד לדין, נוקט פעולות של רמייה והטעייה, מביים תאונת עבודה ומסכן את הציבור אינו ראוי להיות מוסמך כעורך דין בישראל. במכתבו ללשכת עורכי הדין אף מציין יורם מפורשות כי "אריק ארגז אינו ראוי להיות מתמחה והן להפוך בסופו של הליך לעורך דין מן השורה בישראל". לפיכך, שני השלבים הראשונים הוכחו – מדובר ב"פרסום" ומדובר ב"לשון הרע". נפנה עתה לבחינת תחולת ההגנות השונות.

19. ככל שמדובר בטענות אמת או בפרסום שנקט יורם בתום לב, יעמדו לזכותו ההגנות הקבועות בחוק. ואולם, משהובהר כי הפרסום כשלעצמו מהווה לשון הרע, מועבר הנטל לכתפיו של יורם על מנת שיוכיח את התקיימות ההגנות להן טוען. בענייננו, טוען יורם להגנת האמת בפרסום הקבועה בסעיף 14 לחוק איסור לשון הרע, ולהגנת תום הלב הקבועה בסעיף 15(8) לחוק – הנתונה לאדם המתלונן בפני ממונה או רשות המוסמכת לקבל ולחקור את התלונה.

20. סעיף 14 לחוק, קובע את תנאי הגנת האמת בפרסום:

במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום ענין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש.

21. על מנת להוכיח את יסודות הגנה זו, על יורם להוכיח ראשית, כי טענותיו כלפי אריק בדבר הפקרת חיי אדם, רמייה, הטעייה, קבלת שכר שלא כדין, ביום תאונת עבודה – טענות אמת הן. משימה זו אינה קלה, שכן מדובר בעמדה המייחסת לאריק מעשים חמורים בעלי גוון פלילי. בפרשת דניאל (ע"א 7426/14 **פלונית נ' אורי דניאל** (14.3.16) – להלן "**פרשת דניאל**") נאמר כך:

לצורך הגנה של אמת בפרסום בתביעת לשון הרע, נקבע כי "עשוי הנתבע להידרש להביא כמות הוכחה, שמידתה תעמוד ביחס מתאים לרצינות תוכן הדיבה", וככל שהדיבה חמורה במיוחד – "היא מחייבת הבאת כמות ראיות רבה יותר מהנדרשת במשפטים אזרחיים רגילים" (ע"א 670/79 הוצאת עתון הארץ בע"מ נ' מזרחי, פ"ד מא(2) 169, 186-187 (1987)).

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 58840-06-13 ארגז נ' בצלאל

אשר לתנאי השני – העניין הציבורי – דומה כי משימה זו קלה יותר עבור יורם, שכן ככל שאכן מדובר בטענות אמת, הרי שיש בהן עניין ציבורי – לכל הפחות ככל שמדובר באותו הציבור אשר עיריית בת ים ולשכת עורכי הדין אמונות על טובתו. אם כי מנגד, אין לשלול את הטענה כי קשת הנמענים אליהם הופנו הפרסומים – כל העולם ואשתו – כדברי יורם עצמו, חרגה מהנדרש. נשוב להידרש לעניין זה בהמשך.

22. בנוסף טוען כאמור יורם לתחולת הגנת תום הלב, הקבועה בסעיף 15(8) לחוק איסור לשון הרע:

במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו:

[...]

(8) הפרסום היה בהגשת תלונה על הנפגע בענין שבו האדם שאליו הוגשה התלונה ממונה על הנפגע, מכוח דין או חוזה, או תלונה שהוגשה לרשות המוסמכת לקבל תלונות על הנפגע או לחקור בענין המשמש נושא התלונה; ואולם אין בהוראה זו כדי להקנות הגנה על פרסום אחר של התלונה, של דבר הגשתה או של תכנה.

23. סעיף 16 לחוק קובע על מי מהצדדים בתביעה לפי חוק איסור לשון הרע, מוטל נטל ההוכחה:

(א) הוכיח הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום באחת הנסיבות האמורות בסעיף 15 ושהפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות, חזקה עליו שעשה את הפרסום בתום לב.

(ב) חזקה על הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום שלא בתום לב אם נתקיים בפרסום אחת מאלה:

(1) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא האמין באמיתותו;

(2) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא נקט לפני הפרסום אמצעים סבירים להיווכח אם אמת הוא אם לא;

(3) הוא נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על-ידי סעיף 15.

24. בע"א 788/79 אברהם ריימר נ' עיזבון המנוח ברקו רייבר (23.7.81) – (להלן "פרשת ריימר")

נקבע כי יש לפרש את משמעות המונח תום לב בהקשרה של חלופה 15(8), כמתייחס לאמונה סובייקטיבית של המפרסם באמיתות הפרסום: "אדם, המתלונן בפני המשטרה על עבירה שלפי אמונתו בוצעה על-ידי פלוני, זכאי להגנת החוק, גם אם מסתבר, כי אמונתו מוטעית היא, שכן בנסיבות אלה ראוי הוא, כי האינטרס הפרטי של הנפגע יפנה דרכו לאינטרס הציבורי, שאם לא כן יחששו בני הציבור להגיש תלונות. לעומת זאת, אם המתלונן אינו מאמין באמיתות תלונתו ויודע כי אינה אמת, אין כל אינטרס ציבורי במתן הגנה למתלונן, ואין כל אינטרס ציבורי בעידוד התנהגות שכזו".

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 58840-06-13 ארגז נ' בצלאל

עוד נקבע בפרשת ריימר, כי גם כאשר פעל המתלונן מתוך זדון ומתוך רצון לפגוע, אולם בה בעת סבר כי מדובר בתלונת אמת, הגנת תום הלב תעמוד לו. "תום הלב נקבע, לעניין ההגנה הקבועה בסעיף 15(8) לחוק, לא על-פי המוטיב שהביא לתלונה, אלא על-פי האמונה באמיתות תוכנה. מוטיב נעלה של תפיסת עבריינים אינו מצדיק, בעיני החוק, הגשת תלונה למשטרה שאין המתלונן מאמין באמיתותה; לעומת זאת, אמונה באמיתות התלונה מצדיקה הגשת תלונה למשטרה, גם אם הגורם המניע את המתלונן אינו השלטת החוק אלא נקמה או שנאה או כיוצא בהם".

25. מהו טיב האמונה בה נדרש המפרסם או המתלונן להאמין, על מנת לזכות בהגנת תום הלב בהתאם לחלופה האמורה בסעיף 15(8)? בפרשת ריימר ניתן כאמור הדגש להיבט הסובייקטיבי, אולם בפרשת דניאל נתן בית המשפט דעתו בין היתר לקשר האפשרי בין אמונתו הסובייקטיבית של המתלונן בנכונות התלונה לבין סבירות החשד במובנו האובייקטיבי:

במרוצת השנים נדרש בית משפט זה, לא אחת, לשאלת תוכנה של דרישת תום הלב בהגשת תלונה לרשות מוסמכת. מסקירת הפסיקה מצטייר קו אחיד למדי. בע"א 310/74 שיטרית נ' מזרחי, פ"ד (1) 389 (1975) (להלן: עניין שיטרית) הבחין בית המשפט בין חוסר תום הלב שיש ב"חזרה עיקשת וחסרת בסיס על תלונה שהוכחה כבר כמוטעית" לבין "תלונתו השגרתית של אזרח, החושד בתום-לב במעשה עבירה של אחר והמופנית למשטרה". בעניין ריימר, ניתן דגש לאמונתו הסובייקטיבית של המתלונן "באמיתותה של התלונה" (ראו גם ר"ע 57/86 נגר נ' הראל (5.2.1986)). בע"א 6871/99 רינת נ' רום, בפסקה 13 לפסק דינו של השופט א' ריבלין (21.4.2002) (להלן: עניין רום) הוזכרה באמרת אגב האפשרות שמתלונן "מפריז בדיווחו למשטרה הפרזה רבה בתיאור חשדותיו עד כדי שלילת תום-לבו". בע"א 7699/11 פלקסר נ' ברנדס [פורסם בנבו] (25.12.2013) נקבע כי הגשת תלונה לרשות מוסמכת חוסה תחת הגנת תום הלב כאשר היא מבוססת על חשד סביר (ביטוי דומה מופיע כבר בע"א 326/68 אסא נ' ליבנה, פ"ד כג(2) 23 (1969)). כשלעצמי, אני נוטה לגישה פרשנית שתבטא איזון בין אמונה סובייקטיבית בנכונות התלונה לבין סבירות החשד (ראו גם: שנהר, עמ' 304-306).

26. אוסיף לכך, כי ככל שמדובר בתלונה חמורה יותר המטילה על התובע כתם פלילי או מוסרי גדול יותר, כך נדרש כי אמונתו הסובייקטיבית של הנתבע באמיתות הפרסום תיתמך בממצאים ובעובדות המצדיקים את סבירותו של החשד. כך לענייננו, אינה דומה תלונה בגין חשד כי פלוני עוזב את מקום עבודתו לפני תום יום העבודה ואף בודה ימי מחלה שלא כדין, לתלונה לפיה פלוני מפקיר חיי אדם ומסכנם.

מן הכלל אל הפרט

27. יורם לא עמד בנטל הדרוש על מנת להוכיח כי הטענות המפורטות במכתביו, טענות אמת הן, בוודאי לא החמורות שבהן. אכן, אין חולק כי אריק למד לימודי משפטים במקביל לתקופת עבודתו כמציל ואף סביר כי נעדר לא אחת מעבודתו לצרכי לימודים ומבחנים. עם זאת הדבר

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 58840-06-13 ארגז נ' בצלאל

נעשה באישור הממונים עליו קדושים ודבש – כך על פי עדותם שלהם. עוד אין חולק כי אריק הועסק כמתמחה במשרד עורכי דין במקביל לתקופה בה קיבל שכר מהעירייה, ואכן הדבר דורש אישור הן מלשכת עורכי הדין והן מהעירייה – אישור שלא ניתן באופן רשמי, ואולם, מדובר כאמור בחודשי החורף בהם לא עבד אריק בפועל כמציל. לגבי תאונת העבודה הנטענת, אכן העלה יורם סימני שאלה שונים, אולם לא הוכח כי התאונה אכן בוימה.

28. ואולם את הטענה החמורה מכולן כשל יורם מלהוכיח. כך, לא הוכח כי אריק נעדר מעבודתו כמציל ללא אישור וללא מחליף וכי סיכן בכך את חיי הרוחצים. לא הובא ולו מקרה אחד בו הוכח כי מספר המצילים בתחנה בה עבד אריק פחת משלושה. העד מטעם יורם - מר יוסף מזרחי, נשאל בעדותו (עמ' 32) האם ידוע לו על כך שאריק הפקיר חיי אדם בעת עבודתו כמציל והשיב כי אינו יודע. גם יורם נשאל בסיום עדותו (עמ' 42) האם יכול הוא להצביע על יום ושעה מסוימים בהם גילה שבתחנת ההצלה בה מוצב אריק, נוכחים פחות משלושה מצילים, והתקשה להשיב. בסיום עדותו אישר, כי מסקנתו זו התבססה על ההצלבה בין תקופות העבודה בחוף לבין ימי הלימודים וההתמחות.

29. המילים "לכאורה" ו"ככל הידוע לנו" המופיעות שוב ושוב בגוף הפרסומים, אין בהן כדי להקהות את עוקצן של הטענות החמורות המופנות כלפי אריק, אלא במעט (ר' שנהר, **דיני לשון הרע**, עמ' 114). הדברים מקבלים אף משנה תוקף לאור מסקנת המכתב ללשכת עורכי הדין לפיה "אין ספק לאור מה שהוברר במכתבנו, כי המתמחה אריק ארגז אינו ראוי להיות מתמחה, והן להפוך בסופו של הליך לעורך דין מן השורה במדינת ישראל". ניסוח נחרץ זה, מלמד כי ביטויי ההסתייגות הנ"ל, לא נועדו אלא לשמש כעלה תאנה בבוא היום.

30. כללו של דבר, הגם שחלק מהחשדות מבוססים על נתונים אשר אכן מעוררים חשד – הצלבה בין שעות הלימודים והמבחנים לבין שעות העבודה, מועדי תאונות העבודה המתיישבים עם תקופות המבחנים וכיו"ב, אין די בכך כדי להקים ולהוכיח את הגנת האמת, בוודאי שלא בכל הנוגע לטענות החמורות בדבר הפקרת חיי הרוחצים בחוף.

31. נפנה כעת לבחון את תחולת הגנת תום הלב בהתאם לחלופת סעיף 15(8), ואת גדרי החזקות הקבועות בסעיף 16 לחוק. אכן, עיריית בת ים היא הגורם הממונה והמוסמך לקבלת תלונות אודות עובד עירייה המתרשל בתפקידו באופן העלול לסכן חיי אדם. גם לשכת עורכי הדין מהווה את הגורם הממונה, המוסמך לקבל תלונות כנגד עורכי דין החברים בה (ראה פרשת דניאל, פסקה 72 לחוות דעתו של כב' השו"י. עמית), ואף כנגד מתמחים העושים צעדיהם על מנת להיות חלק ממנה. ניתן דעתנו אפוא לשאלות הבאות: האם יורם האמין באמיתות הפרסום; האם נקט בטרם הפרסום אמצעים סבירים על מנת להיווכח אם אמת הוא אם לא; והאם נתכוון יורם לפגוע על ידי הפרסום באריק במידה גדולה משהייתה סבירה בנסיבות העניין.

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 58840-06-13 ארגז נ' בצלאל

32. אשר לתנאי הראשון – אמונתו הסובייקטיבית של יורם באמיתות הפרסום: נכון אני לקבל כי יורם חשד שתקופת ההתמחות ועונת הרחצה חופפות זו לזו, באופן המנוגד הן לכללים החלים על מציל עובד עירייה והן על מתמחה בחודשי התמחותו. כמו כן, מקבל אני את דברי יורם לפיהם סבר כי משהתחיל אריק את תקופת ההתמחות, זו מן הסתם עתידה להימשך שנה רצופה. העובדה שאריק הועסק כמתמחה במשרד עורכי הדין של אחיו, העלתה אף בליבו של יורם את האפשרות כי מדובר ב"בלוף". באופן דומה, נכון אני לקבל, כי משנוכח יורם כי אריק שוהה בחופשת מחלה עקב תאונה עבודה, כאשר תקופת המחלה חופפת לתקופת המבחנים, התעורר בליבו החשד כי מדובר בתאונה מבוימת. עניינים אלו כשלעצמם, עשויים להצדיק פנייה למעסיק ואולי אף ללשכת עורכי הדין על מנת שאלו יבדקו את הדברים.

ואולם, לא עלה בידי יורם לבסס את הטענה לפיה סבר הוא באמת ובתמים כי אריק נטש את משמרתו והותיר את תחנת ההצלה בתקן חסר, ללא אישור וללא מחליף, תוך סיכון חיי המתרחצים. מכול מקום לא הובאה כל ראיה של ממש המצדיקה רושם שכזה. ודוק, במסגרת הגנת סעיף 15(8) לא מוטל על הנתבע להוכיח את אמיתות הטענה באופן אובייקטיבי, ואולם נדרש לטעמי כי הנתבע יבסס את אמונתו הסובייקטיבית על ממצאים סבירים כלשהם המצדיקים את מסקנותיו, אף אם אלו יימצאו בסופו של יום שגויות. עדותו של יורם לפיה בהזדמנויות שונות נאלץ הוא לתגבר צוותי הצלה בחוף הסמוך בו עבד אריק – חוף המרינה – נותרה כללית ומעורפלת למדי, משלא עלה בידו למסור פרטים ספציפיים לעניין מועדי האירועים ותוכנם.

33. אשר לתנאי השני – נקיטת אמצעים סבירים לבדיקת נכונות הדברים בטרם הפרסום: בעניין זה לטעמי כשל יורם. יש להבחין בין קורבן או אזרח המתלוננים במשטרה כנגד מי שסברו שעבר עבירה, לבין עובד המתלונן כנגד עמיתו לעבודה בפני המעסיק. במקרה הראשון "הרי אין להעלות על הדעת כי כל אימת ועולה חשד בלבו של פלוני, עליו לאמת את החשד תחילה עם החשוד עצמו, אין גם לדרוש כי יערוך חקירות פרטיות או כיוצא באלה פעולות, לפני פנייתו למשטרה. בכגון אלה, הפניה למשטרה היא הפעולה הטבעית והסבירה ביותר ואין להלין עליה. שונה היה המצב כמובן לו היה המערער מציג חשדותיו בפני אחר ולא בפני המשטרה (ע"א 213/69), היינו דוקא העלאת החשדות, שלא בפני המשטרה, עלולה היתה להידאות כבלתי-סבירה בנסיבות כגון אלה" (ע"א 310/74 אליהו שיטרית נ' שלמה מזרחי (20.11.75)).

בענייננו, העלה יורם טענות חמורות כנגד חברו, בפני הגורמים האחראים על עתידו המקצועי לרבות המעסיק הישיר. נכון והוגן היה מצדו לברר תחילה עם אריק – עמיתו לעבודה, האם נכונה הטענה כי הוא משובץ כמציל בתחנת ההצלה ובאותה העת גם עובד כמתמחה במשרד עורכי דין, והאם יש בסיס לחשד כי בעקבות כך נותרה תחנת ההצלה בתקן חסר. בדיקה שכזו

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 58840-06-13 ארגז נ' בצלאל

הייתה מעלה עד מהרה את התשובה, לפיה תקופת ההתמחות פוצלה לשתיים. יורם אף הודה בעדותו כי לא טרח לפנות בעניין למנהלי התחנות תחתם עבד אריק באותה תקופה – דבש וקדושים, ואף לא פנה בעניין לאחראי הקטע (עמ' 37).

יתירה מזו, במכתב ההתראה ששלח ב"כ אריק בעקבות מכתביו הראשונים של יורם, הבהיר כי מדובר בטענה שגויה. בכל זאת לא תיקן יורם את הדברים, במכתבו הנוסף ששיגר ללשכת עורכי הדין ערב בחינת ההסמכה בעל פה. גם באשר לטענות בדבר הפקרת חיי הרוחצים, לא השכיל יורם לערוך בירור, מי המצילים המשובצים לעבודה בתחנה וכמה מהם נוכחים בפועל בשעה נתונה. בדיקה קלה ומהירה עם מנהל התחנה או אחראי הקטע, עשויה הייתה לספק תשובה חד משמעית לשאלה – האם בתחנה בה מוצב אריק אכן קיים חסר בתקן המצילים הנוכחים. בדיקה מקדימה שכזו לא נערכה כאמור. מסקנת הדברים היא, כי יורם לא נקט לפני הפרסום אמצעים סבירים על מנת להיווכח אם הפרסום הוא אמת.

34. אשר לתנאי השלישי – כוונה לפגוע באמצעות הפרסום בתובע במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת הערכים המוגנים בסעיף 15 – דומני כי גם בעניין זה כשל יורם. בפנייתו ללשכת עורכי הדין, לא הסתפק יורם בבקשה לבדיקת הדברים אלא הסיק כי "אין ספק כי המתמחה אריק ארגז אינו ראוי להיות מתמחה". לא ניתן להבין זאת אחרת, מטרת הפנייה היתה להביא לפסילתו של אריק מקבלתו כחבר בלשכת עורכי הדין בישראל. לו כוונה זו הייתה מתממשת והסמכתו של אריק הייתה נמנעת, משמעות הדברים הייתה, כי שלוש וחצי שנים של לימודים אקדמאיים ועשרות רבות של אלפי שקלים ששולמו בגין שכר לימוד ירדו לטמיון, כמו גם האפשרות המקצועית של אריק לעסוק בעריכת דין בהמשך חייו. מדובר אפוא בכוונת פגיעה החורגת מהסביר בנסיבות העניין, בהתחשב בממצאים העובדתיים שעמדו לנגד עיניו של יורם באותה העת.

35. סעיף 15(8) לחוק קובע, כי על אף הגנת תום הלב העוסקת בתלונה למונה, "אין בהודאה זו כדי להקנות הגנה על פרסום אחר של התלונה, של דבר הגשתה או של תכנה". דומה כי גם בעניין זה חרג יורם מגבולות ההגנה. הממונה הישיר בענייננו הוא המעסיק בעיריית בת ים וכן הגורם האחראי על הסמכת מתמחים בלשכת עורכי הדין. אולם יורם הפנה את מכתביו לדבריו "לכל העולם ואשתו", ובכלל זה שלח העתקים למבקר המדינה, ליו"ר לשכת עורכי הדין ולחברי המועצה הארצית של לשכת עורכי הדין. יתירה מזו, יורם הפנה לכל אחד מהגופים את מלוא טענותיו כלפי אריק, על אף שחלק מן הטענות אינן מענייניו של אותו הגוף. כך, מה עניינה של לשכת עורכי הדין בתאונת עבודה או בהפרת חובת נוכחות בשעות העבודה בעירייה, ומנגד מה עניינה של העירייה בכך שאריק נעדר מלימודיו במכללה.

36. המסקנה העולה היא אפוא זו: יורם אכן הפנה את תלונתו לגורמים הממונים והמוסמכים – עיריית בת ים ולשכת עורכי הדין, אולם לא רק להם. היקף הנמענים, אי נקיטת אמצעים

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 58840-06-13 ארגז נ' בצלאל

סבירים ואי עריכת בירורים בסיסיים על מנת לאמת את החשדות, הכוונה לפגוע במידה העולה על הנדרש, והפניית מלוא התלונות לשני הגופים בחריגה מתחום אחריותו של כל אחד מהם – כל אלו שוללים לטעמי את הגנת תום הלב הקבועה בסעיף 15(8) לחוק. בנסיבות אלו קמה החזקה הנגדית האמורה בסעיף 16(ב) לפיה, הפרסום נעשה בחוסר תום לב. דברים אלו אמורים לכל הפחות בנוגע לטענות החמורות שהועלו במסגרת הפרסום בדבר הפקרה וסיכון חיי אדם. מעבר לכל האמור יש לזכור, כי בימים בהם נשלחו המכתבים על ידי יורם, התנהל מאבק משפטי בין הצדדים בפני בית הדין לעבודה, במסגרתו ניסה אריק לפסול את תוצאות המכרז בו זכה יורם, ומנגד שאף יורם לכך שהחלטת וועדת המכרזים אשר לא מצאה את אריק ראוי לזכייה – תיוותר על כנה.

37. משהגעתי לכלל מסקנה כי יורם לא עומד בתנאי ההגנה – לכל הפחות בכל הקשור לטענות בדבר הפקרה וסיכון חיי אדם – יש ליתן את הדעת למאפייני החומרא והקולא בעקבותיהם ייקבע הפיצוי הראוי. לעניין זה הבאתי בחשבון את השיקולים הבאים:

- א. חומרת הפרסום – טענות המופנות כלפי מציל, לפיהן מפקיר הוא את חיי הרוחצים, וטענות המופנות כלפי מתמחה בעריכת דין לפיהן מעשיו לוקים במרמה והטעייה;
- ב. הבסיס העובדתי החלקי עליו התבססו מסקנות הפרסום והעדר בירור מספק;
- ג. התוצאה האפשרית של הפרסום – פיטורין מהעבודה בעירייה ופסילת ההסמכה כעורך דין;
- ד. עובדת זימונו של אריק לבירור בלשכת עורכי הדין ערב טקס ההסמכה כתנאי לאישור התמחותו, והחשש הממשי באותה העת כי תקופת לימודיו והתמחותו והמשאבים שהושקעו בכך יירדו לטמיון;
- ה. מנגד הבאתי בחשבון את הנהלים הלקויים שנהגו בקרב המצילים באותם השנים, ואת העובדה שאריק עצמו הודה כי נטל חלק בהתנהלות זו;
- ו. העובדה שאריק אכן יצא לא פעם לצרכי לימודים ומבחנים על חשבון שעות עבודתו בלא שהדבר נרשם בכרטיס הנוכחות שלו;
- ז. העובדה שאריק עבד כמתמחה במשרד עורכי דין במקביל לתקופה בה קיבל שכר כעובד עירייה (בחודשי החורף), זאת מבלי שקיבל לכך היתר מראש משני הגופים הרלבנטיים – העירייה ולשכת עורכי הדין;
- ח. לא הוכח אמנם כי בזמן מן הזמנים ירד מספר המצילים בתחנת ההצלה בה שובץ אריק לפחות מהתקן המינימלי. אך מנגד, אין ספק כי ככל שמספר המצילים גדול יותר כך מידת יעילותם במקרה של טביעה או מספר טביעות במקביל – עולה;

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 58840-06-13 ארגז נ' בצלאל

ט. יורם היה משוכנע ככל הנראה באמיתות חלק מתכני הפרסום (היעדרות משעות העבודה, ביום תאונה עבודה, עבודה נוספת ללא היתר וכיו"ב), על אף שכאמור לא נמצא בסיס מספק המצדיק אמונה סובייקטיבית לטענותיו בדבר סיכון והפקרת חיי אדם;

י. יורם סייג את האמור במכתביו במילים "לכאורה", "ככל הידוע לנו" וכיו"ב, באופן המקשה ולו במעט את עוקצם של הדברים ומותיר לנמעני המכתבים לערוך בעצמם את הבירור הדרוש.

38. אחר כל אלו ולאחר שהבאתי בחשבון את כלל השיקולים הצריכים לעניין, אני קובע כי שיעור הפיצוי אותו ישלם יורם לאריק בגין הפרסומים המהווים לשון הרע, יעמוד על סך 30,000 ₪.

39. בשולי הדברים אעיר, כי לא מצאתי להידרש לטענות שונות נוספות שעלו על ידי הצדדים ושלא מצאתים רלבנטיות להכרעה בתובענה זו, כגון טענות הנוגעות למישור היחסים שבין הצדדים לבין עיריית בת ים, טענותיו של אריק לפיהם יורם משמש כלי שרת בידי גורמים שונים בעירייה וכיו"ב.

סוף דבר

הנתבע יורם בצלאל, ישלם לתובע אריק ארגז, סך של 30,000 ₪.

לסכום האמור יתווספו הוצאות משפט ושכר טרחת עו"ד בסך 6,000 ₪.

בקביעת שיעור ההוצאות ושכר הטרחה הבאתי בחשבון בין היתר את סכום התביעה לעומת הסכום שנפסק, אופן ניהול ההליך על ידי הצדדים, פרק הזמן בו התנהלה התביעה וחלקו של כל צד בהימשכות ההליך, התעריף המינימלי המומלץ וכן הוצאות שנפסקו בעבר במסגרת התיק.

סכומים אלו ישולמו בתוך 30 יום מהיום, שאם לא כן יישאו הפרשי הצמדה וריבית החל מהיום.

ניתן היום, ה' אב תש"פ, 26 יולי 2020, בהעדר הצדדים.

מוטי פירר, שופט

